

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 12. szám
2011. július 1.

Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 12. szám

2011. 25. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	8
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	11
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	11
Külpiaci információk.....	12
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	14
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutözsdén.....	17
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára	20
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	20
CUKORPIACI JELENTÉS.....	22

GABONAPIACI JELENTÉS

- Az Európai Unióban 275 millió tonna gabonát takaríthatnak be az új, 2011/2012. gazdasági évben, ami megegyezik az előző szezon kibocsátásával.
- Az EU a 2010 októberében felszabadított intervenciós gabonából 2011 júniusáig 5,3 millió tonnát használt fel (export, belső értékesítés, 2011. évi élelmiszersegély-program).
- Kevesebb gabonát exportálhat a közösség az új szezonban.
- A gabonafélék jegyzése tovább csökkent a chicagói, a párizsi, és a budapesti árutőzsdén a 24-25. héten.

Az Európai Unió gabonapiaca¹

Az elmúlt egy évben alapvetően megváltozott a gabonapiac helyzete az EU-ban és a világon. A 2010/2011. gazdasági év elején az Unió gabonakészletei még fel voltak töltve, ma már szűkösek a tartalékok.

Az Európai Unióban, a **2010/2011. gazdasági évben** az átlagosnál gyengébb gabonatermést takarítottak be, az egy évvel korábbi 293 millió tonnával szemben 275 millió tonna gabona termett. Ebből 128,4 millió tonna volt a búza, 8,6 millió tonna a durumbúza, 53,4 millió tonna az árpa, 54,5 millió tonna a szemes kukorica és 7,5 millió tonna a rozs. A kínálat szűkülése mellett a fekete-tengeri régió exportkorlátozó intézkedései miatt élénk volt az importőrök érdeklődése az európai búza iránt. Ausztrália és az USA mellett az EU lépett a kieső exportőrök helyére. Mindezek hatására 2010. június közepe és augusztus eleje között a párizsi árutőzsdén 130 euróról 225 euróra emelkedett a búza tonnánkénti jegyzése, és azóta is – kisebb-nagyobb ingadozásokkal – tartja a 200 euró körüli szintet.

Az EU-ban a gabona zárókészlete a 2009/2010. gazdasági év végén 47 millió tonna volt, amely a 2010/2011. szezon végére 31 millió tonnára esett vissza. A legnagyobb változás az árpánál figyelhető meg, amelynek zárókészlete 14 millió tonnáról 6 millió tonnára apadt. Az alacsony ellátottsági szint miatt az EU Bizottság 2010 októberében felszabadította a kb. 6 millió tonnás gabona intervenciós készletet, amelyből 2011 júniusáig 5,3 millió tonnát értékesítettek, ennek közel felét az élelmiszersegély program keretében. Kb. 700 ezer tonna gabona (zömmel árpa) maradt még az intervenciós raktárakban, amelyet a 2012. évi élelmiszersegély program keretében kívánunk felhasználni. A megmaradt mennyiségből 118 ezer tonna van Németországban, 89 ezer tonna Finnországban, 70 ezer tonna Szlovákiában, 66 ezer tonna Franciaországban, valamint 65-65 ezer tonna Lengyelországban és Svédországban.

¹ Toepfer International

Az EU gabonatermése az új, **2011/2012. gazdasági évben** is elmaradhat az átlagostól. A gabonafélék termőterülete 1 millió hektárral 57 millió hektárra nőtt, további növelésre azonban más növények nagyobb vetésterülete miatt nem volt lehetőség. Németországban például a biogáz-termelés alapanyagául szolgáló silókukoricát a tavalyinál 1,3 millió hektárral nagyobb területen vetették el. Az olajos magvak területe uniós szinten 1 millió hektárral nőtt, és a fehérjenövények is terjeszkednek.

Az Unióban kedvezőtlenek voltak a körülmények a növények fejlődéséhez az idén tavasszal. Franciaországban, Németországban, Lengyelországban, Kelet-Angliában az átlagos csapadékmennyiség csupán 30-40%-a esett le február közepe és május közepe között. Ez negatívan befolyásolta a hektáronkénti hozamokat, így az EU gabona kibocsátása várhatóan a nagyobb terület ellenére sem haladja meg az előző gazdasági évit, 275 millió tonnára tehető. Az összes termésből 125 millió tonna lehet a búza, 53 millió tonna az árpa, 58 millió tonna a kukorica, 9 millió tonna a durumbúza és 8 millió tonna a rozs. A kibocsátás az előrejelzés szerint éppen fedezi a szükségletet. A készletek alacsonyak, és a kereslet mérséklődése sem valószínű, inkább az export eshet vissza. Búzából és búzalisztből 12,5 millió tonnát szállíthat ki a közösség, ez 7 millió tonnával maradhat el a 2010/2011. gazdasági év kivitelétől. A kieső mennyiséget Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán pótolhatja a világpiacon.

Az árpa takarmányként való hasznosítása továbbra is korlátozott lehet az EU-ban. A Toepfer becslése szerint 36 millió tonnát használhatnak takarmányozásra a 2011/2012. gazdasági évben, 5 millió tonnával kevesebbet, mint az azt megelőzőben. A kieső árpa pótlására a kukorica, a búza és a cirok jöhet szóba, az USA-ból érkező DDGS felhasználása a GM probléma miatt ugyanis kérdéses. Kukoricából 48 millió tonnát (+2 millió tonna), búzából 53 millió tonnát (+2 millió tonna) fordíthatnak takarmányozásra. Ennek feltétele azonban a legalább átlagos kukoricatermés, és a nagyobb kukorica- (6 millió tonna), valamint búzaimport (4 millió tonna). Ezért az EU Bizottság 2011. június 16-án arról hozott döntést, hogy a gyenge és közepes minőségű közönséges búzára vonatkozó 12 euró/tonnás, valamint a takarmányárpára vonatkozó 16 euró/tonnás vám felfüggesztését 2011. december 31-ig meghosszabbítja.

Hazai helyzet

Az MgSzH július 4-i adatai szerint Magyarországon az őszi árpa területének 82%-án végeztek a betakarítással, közel 135 ezer hektárról 551 ezer tonna termés került le. A learatott területek átlagában a hozam mintegy 4,1 tonna hektáronként. Az AKI PÁIR adatai szerint az újtermésű őszi árpa 45 ezer forint/tonna áron cserélt gazdát a 25. héten, és a termés augusztusi tőzsdei ára 44 ezer Ft/tonna volt június 30-án. Július első napjaiban megkezdődött az őszi búza aratása, a jelenleg szerint 953 ezer hektár a betakarítható terület.

Az Európai Unió gabonamérlége

	BÚZA		DURUMBÚZA		ÁRPA		KUKORICA		ROZS		EGYÉB		GABONAFÉLÉK ÖSSZESEN	
	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011	2011/2012	2010/2011
Tertület (millió ha)	23,2	23,1	2,9	2,9	12,7	12,4	8,6	8,1	2,6	2,6	7,0	7,0	7,0	56,1
Termésátlag (t/ha)	5,4	5,6	3,1	2,9	4,2	4,3	6,7	6,8	3,2	2,9	3,2	3,2	3,2	4,9
Termelés	125,7	128,4	8,9	8,6	52,7	53,4	57,5	54,5	8,1	7,5	22,5	22,1	275,5	274,5
Nyitókészlet	13,1	16,9	3,4	3,4	6,2	14,3	5,9	7,6	0,3	0,7	2,1	4,1	30,9	47,0
ebből intervenció	-	0,3	-	-	0,7	5,3	-	0,2	-	-	-	-	0,7	5,8
Import*	4,0	2,3	1,7	1,7	0,4	0,2	5,9	6,2	-	-	1,0	1,0	13,0	11,4
TELJES KÍNÁLAT	142,8	147,6	14,0	13,7	59,3	67,9	69,4	68,3	8,3	8,3	25,6	27,2	319,4	332,8
TELJES FELHASZNÁLÁS	117,3	114,7	9,4	9,3	49,0	54,4	63,6	61,6	7,8	7,9	24,1	24,9	271,2	272,8
ebből takarmányozási célra	53,2	51,0	0,4	0,3	36,0	40,8	47,5	45,7	3,5	3,6	20,5	21,1	161,1	162,5
vetőmag/vesztéség	6,0	6,0	0,5	0,5	2,1	2,2	1,7	1,7	0,7	0,7	1,4	1,5	12,4	12,6
bioetanol-előállításra	5,6	5,1	-	-	0,9	1,2	2,5	2,4	0,6	0,6	0,2	0,3	9,8	9,6
ipari/élelmezési célra	52,5	52,6	8,5	8,5	10,0	10,2	11,9	11,8	3,0	3,0	2,0	2,0	87,9	88,1
Export*	12,6	19,8	1,0	1,0	6,1	7,3	1,0	0,7	0,1	0,1	0,2	0,2	20,9	29,1
Zárókészlet	13,0	13,1	3,6	3,4	4,2	6,2	4,8	5,9	0,4	0,3	1,3	2,1	27,3	30,9
ebből intervenció	-	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	-	-	-	0,7

* Lisztel, darált és malátával együtt.
Forrás: Toepfer International

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (25. hét)

Megnevezés	Mérték-egység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyar ország	2011. 24. hét	2011. 25. hét	2011. 25. hét / 2011. 24. hét (%)
Étkezési	tonna	-	213	-	-	2 212	-
búza	Ft/tonna	-	62 780	-	-	62 062	-
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	165	2 527	-	4 964	2 691	54,22
kukorica	Ft/tonna	59 221	59 680	-	60 747	59 652	98,20
Takarmány-	tonna	149	1 099	-	-	1 398	-
árpa	Ft/tonna	46 436	45 451	-	-	45 293	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

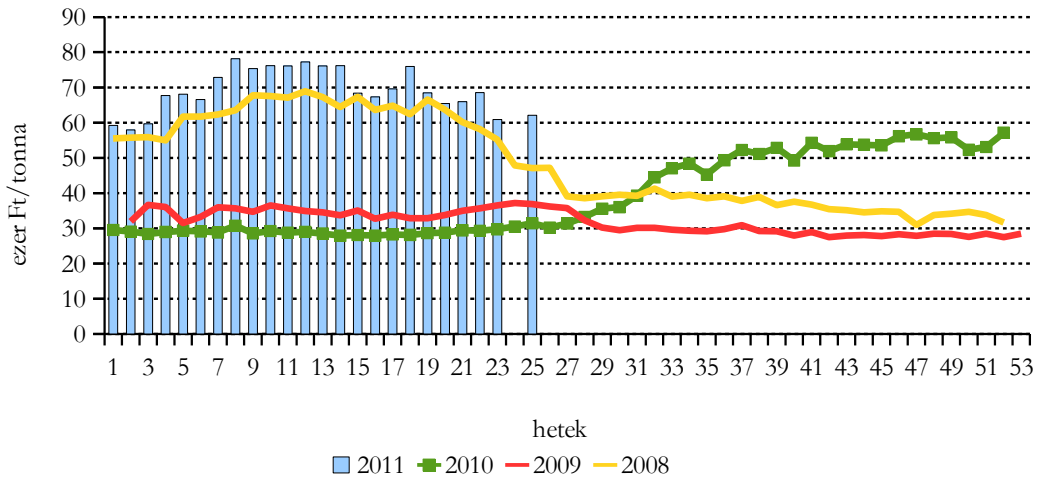
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mérték-egység	Országos				
		2010. 25. hét	2011. 24. hét	2011. 25. hét	2011. 25. hét / 2010. 25. hét (%)	2011. 25. hét / 2011. 24. hét (%)
Étkezési	tonna	3 888	-	2 212	56,90	-
búza	Ft/tonna	31 426	-	62 062	197,48	-
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	-	4 964	2 691	-	54,22
kukorica	Ft/tonna	-	60 747	59 652	-	98,20
Takarmány-	tonna	-	-	1 398	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	45 293	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

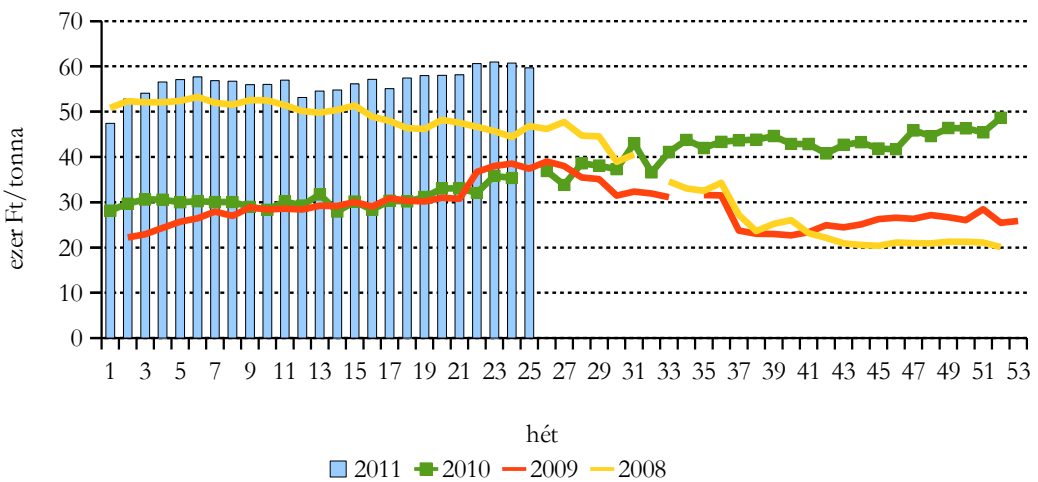
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

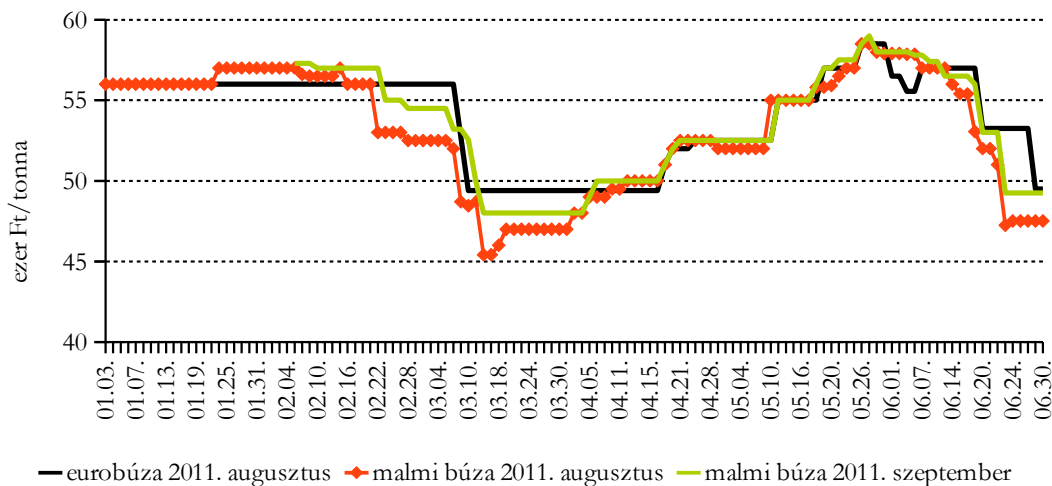

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

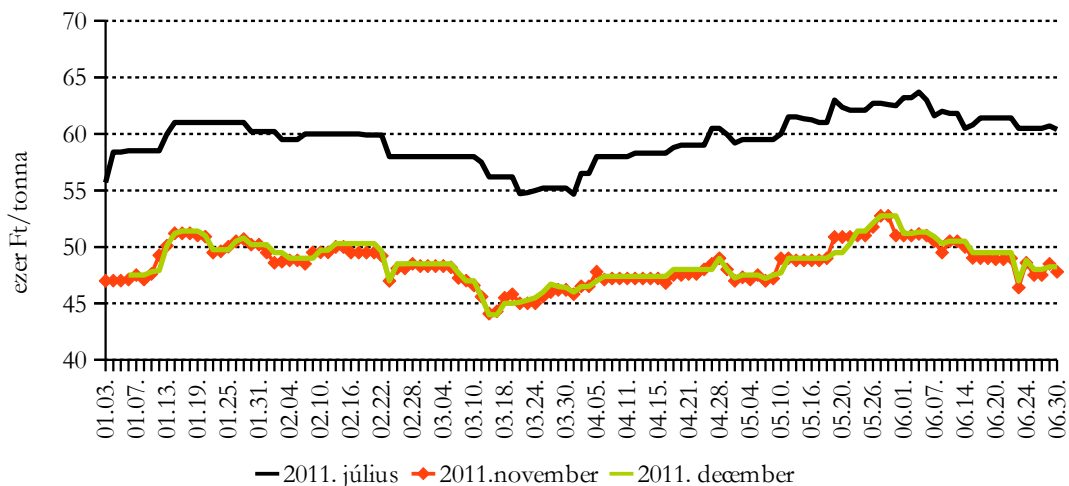
Az eurobúza és a malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

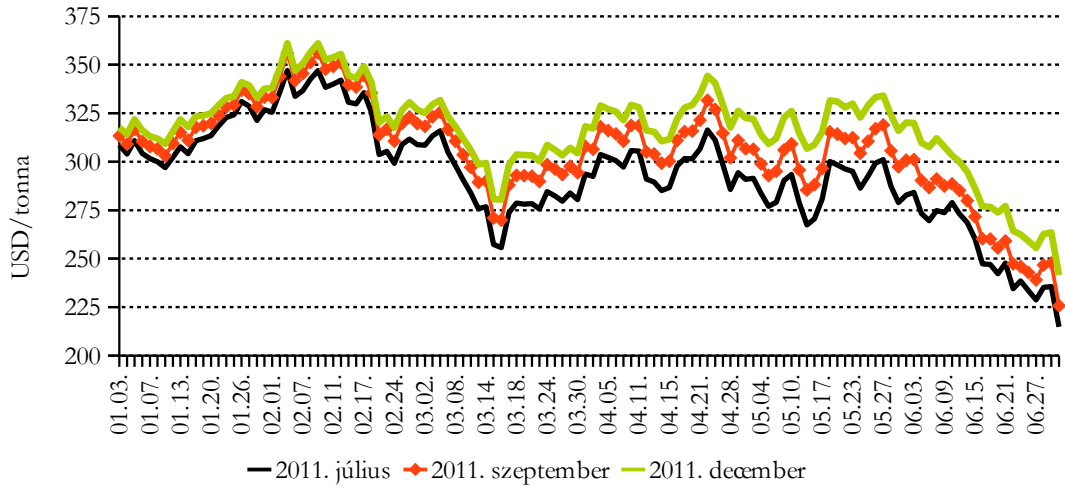
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

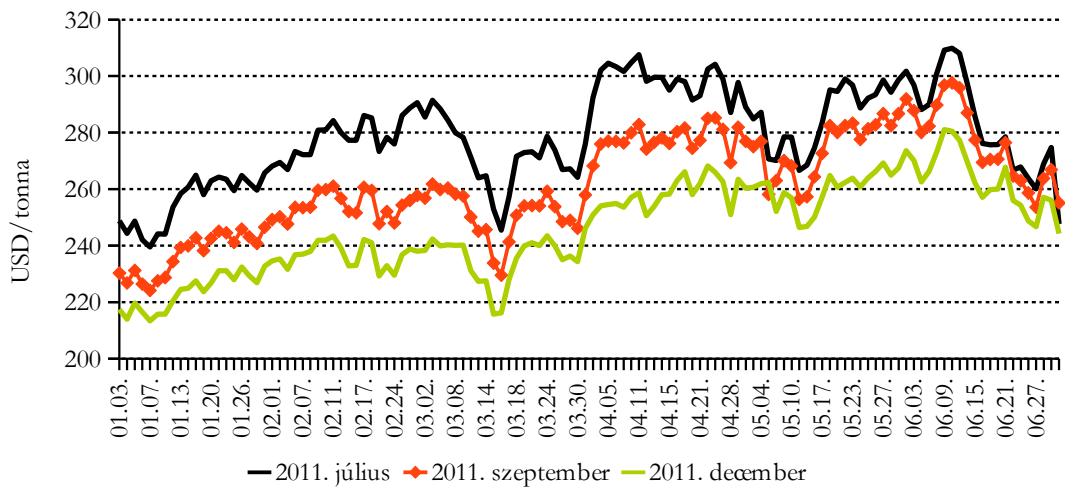
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

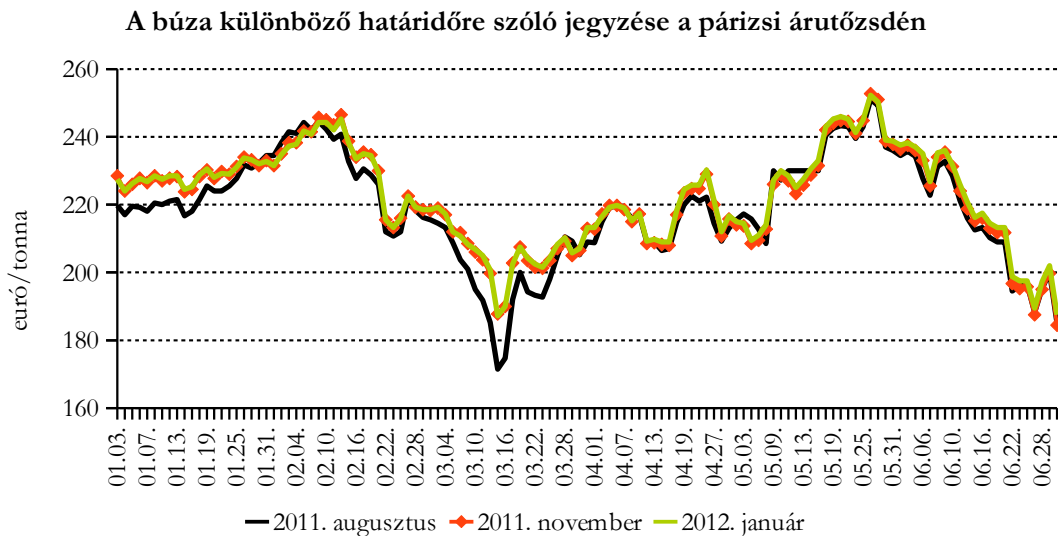
6. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

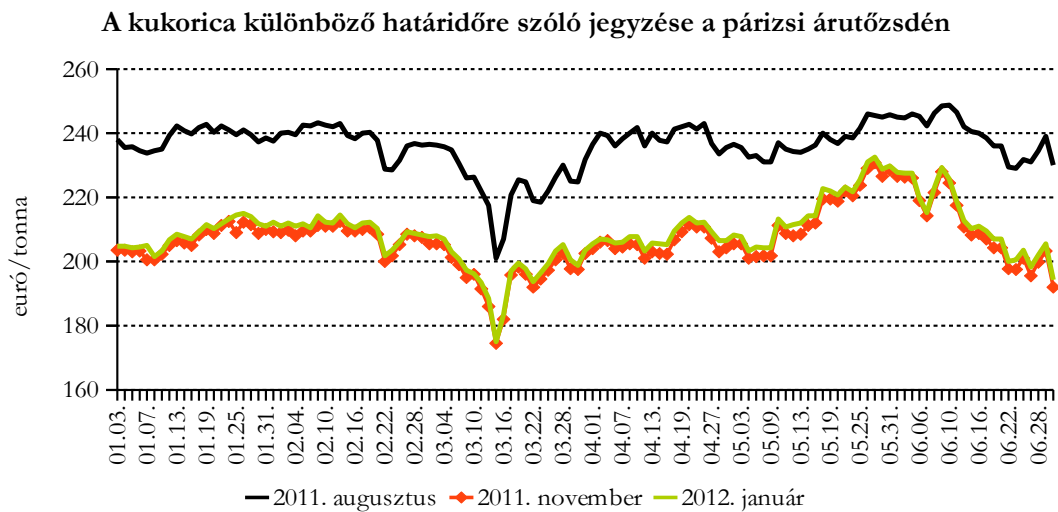
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. ábra

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

8. ábra

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 25. hét	2011. 24. hét	2011. 25. hét	2011. 25. hét / 2010. 25. hét (%)	2011. 25. hét / 2011. 24. hét (%)
Finomliszt BL 55	tonna	1 648,34	756,66	537,08	32,58	70,98
ömlesztett	Ft/kg	49,81	95,60	97,24	195,23	101,71
Finomliszt BL 55	tonna	1 701,34	1 211,96	1 304,28	76,66	107,62
zsákos	Ft/kg	50,62	98,33	97,88	193,35	99,55
Finomliszt BL 55	tonna	739,81	739,93	642,80	86,89	86,87
zacskós	Ft/kg	56,76	107,40	106,78	188,13	99,42
Rétesliszt BFF 55	tonna	37,00	13,00	32,23	87,11	247,92
ömlesztett	Ft/kg	63,47	105,53	100,40	158,18	95,14
Rétesliszt BFF 55	tonna	32,45	29,10	24,25	74,73	83,33
zsákos	Ft/kg	58,36	106,58	106,78	182,96	100,19
Rétesliszt BFF 55	tonna	52,47	33,36	39,52	75,32	118,47
zacskós	Ft/kg	65,23	114,82	117,50	180,13	102,34
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1 221,75	517,87	421,21	34,48	81,34
ömlesztett	Ft/kg	46,75	91,60	93,28	199,54	101,84
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1 010,03	535,99	552,99	54,75	103,17
zsákos	Ft/kg	49,75	96,29	95,85	192,67	99,55
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	406,19	282,22	339,33	83,54	120,24
ömlesztett	Ft/kg	54,17	99,50	100,19	184,97	100,70
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	89,48	22,75	91,12	101,84	400,55
zsákos	Ft/kg	55,70	105,52	103,96	186,66	98,53
Étkezési búzadara AD	tonna	63,35	39,08	33,46	52,82	85,62
zacskós	Ft/kg	66,28	115,71	119,09	179,67	102,93

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2010. június	2011. május	2011. június
Finomliszt BL 55	150	194	195
Fehér kenyér	238	254	262
Félbarna kenyér	237	251	256
Étkezési búzadara AD	196	206	210

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. június 24.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2011. augusztus	196,50	52 746	2011. július	233,57	43 826	2011. július	275,00	2011. augusztus
2011. november	195,75	52 545	2011. szeptember	242,85	45 566	2011. szeptember	281,89	2011. novembe r
2012. január	197,50	53 015	2011. december	259,20	48 634	2011. december	291,35	2012. január
2012. március	199,50	53 552	2012. március	270,87	50 823	2012. március	296,58	2012. március
2012. május	201,50	54 089	2012. május	276,84	51 943	2012. május	298,88	2012. május
2012. augusztus	194,25	52 143	2012. július	279,96	52 529	2012. július	296,68	2012. augusztus
Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****					
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna			
2011. július	303,47	56 941	2011. július	162,65	48 909			
2011. szeptember	300,72	56 424	2011. november	163,50	49 164			
2011. december	302,65	56 785	2012. január	165,75	49 841			
2012. március	307,42	57 682	2012. március	167,50	50 367			
2012. május	308,80	57 940	2012. május	170,00	51 119			
2012. július	308,62	57 906	2012. július	170,00	51 119			

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Étkezési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2011. augusztus	231,75	62 209	2011. július	263,78	49 493
2011. november	201,00	53 954	2011. szeptember	258,66	48 533
2012. január	203,50	54 626	2011. december	248,82	46 686
2012. március	205,00	55 028	2012. március	253,64	47 591
2012. június	207,75	55 766	2012. május	256,69	48 163
2012. augusztus	213,25	57 243	2012. július	259,35	48 662

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2011. augusztus	442,25	118 713
2011. november	435,75	116 968
2012. február	435,50	116 901
2012. május	428,00	114 888
2012. augusztus	401,00	107 640
2012. november	405,00	108 714

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- Szüksős az olajnövények globális kínálata
- Enyhült a befektetői bizalom a piacokon
- Elkezdődött a repce aratása az EU-ban és Magyarországon

Világpiaci kitekintés

A terményárak 2010. évi növekedését követően kérdéses volt, hogy a globális termőterület hogyan oszlik meg a különböző növénykultúrák között, de a magas árak az olajnövényeket kedvező pozícióban tartották. A 10 fő olajnövény termőterülete rekordszintre nőhet a 2011/2012. gazdasági évben (259,5 millió hektár), és a termelők a nagyobb hozam reményében növelik az inputok felhasználását. Az év eleji várakozások szerint – átlagos időjárási körülmények mellett – a globális olajnövény piac helyreállhatott volna az új gazdasági évben, az előrejelzések az igényeket fedező és az előző időszakban kimerült készletek feltöltéséhez szükséges termést jósoltak. A tavaszi szélsőséges időjárás azonban keresztülhúzta a számításokat. Az USA északi területein és Kanadában a sok csapadék hátráltatta a tavaszi vetést, illetve az EU-ban és a FÁK országaiban a tavaszi szárazság és a téli fagy okoztak problémát az őszi vetésűek fejlődésében. Az EU repceálmánya visszafordíthatatlan károkat szenvedett, ezért vélhetően a szükségletnél 5 millió tonnával kevesebb repcemag teremhet.

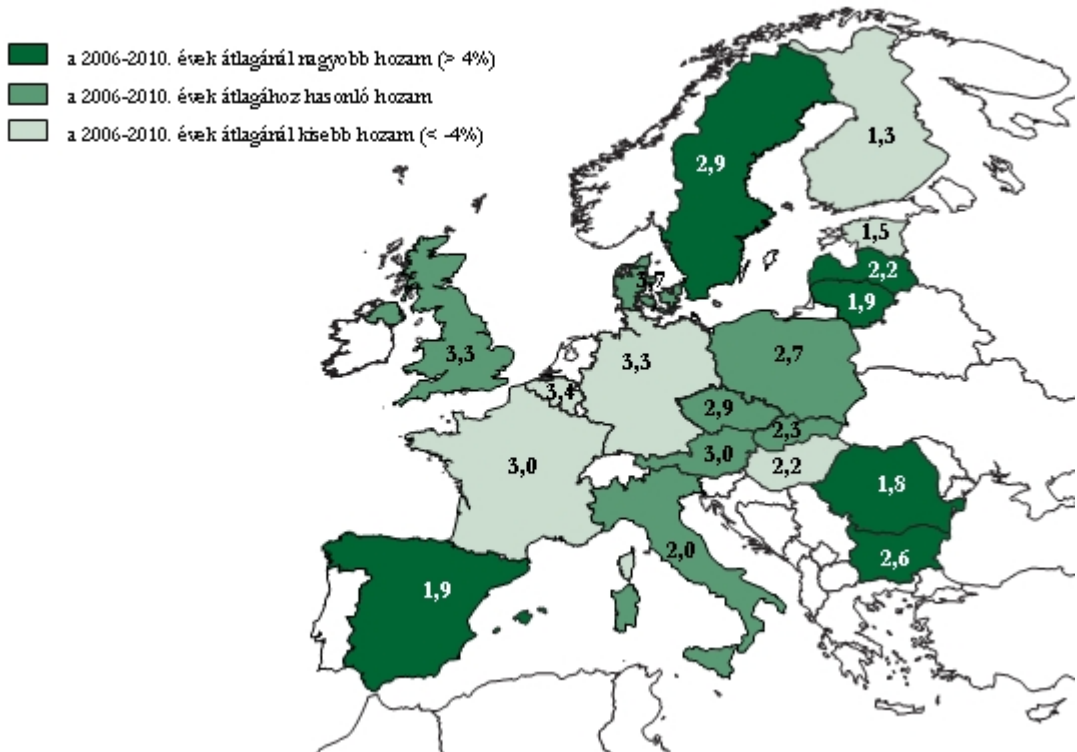
Az Oil World legfrissebb jelentése szerint a 10 legfontosabb olajosmag globális termelése 459 millió tonna (az előző időszakban 450 millió tonna volt), felhasználása 463 millió tonna (445 millió tonna) lehet a 2011/2012. gazdasági évben. A termelés és felhasználás közötti 4 millió tonnás rés csak a készletekből (folyó időszakban 80 millió tonna lehet) fedezhető. A készlet/felhasználás aránya 25%-ra csökkenhet, ez 2008. óta a legalacsonyabb szint. A olajos magvak és termékeik iránti túlkereslet a magas árszintek fennmaradását hozhatja a jövőben, de a fundamentális tényezőknél túl egyéb tényezők is befolyásolhatják a piac alakulását (pl. a spekulánsok mozgása, jövedelmezőség, a kőolaj ára, más termények ára és fundamentális viszonyai). A régiónkénti kereslet-kínálati viszonyok még nagyobb eltéréseket mutathatnak, ami nagyobb árkülönbségeket eredményezhet.

Az Oil World adatai szerint a szójabab globális termelése 265 millió tonna, felhasználása 270 millió tonna lehet az új, 2011/2012. gazdasági évben. Kína és az USA szójabab kibocsátása 88,5 millió, illetve 13,5 millió tonnára csökkenhet az új szezonban, szemben az előző időszak 90,6 millió, illetve 14,2 millió tonna termésével. Az északi félteke termése 125 millió tonnára mérséklődhet, ami növelheti a déli féltekétől való függőséget. A dél-amerikai országokban az utóbbi két szezonban bőséges termést takarítottak be, de a szállítás és a globális piacra jutás lassú volt, illetve a belső feldolgozás is folyamatosan nőtt. A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a szójabab a töb-

bi terményhez hasonlóan mérséklődött június második felében, a front havi jegyzése 480 USD/tonna volt június 30-án.

A szélsőséges időjárás miatt a repce termésére vonatkozó előrejelzések folyamatosan csökkentek tavasszal, ami magasan tartotta a termény tőzsdei jegyzését. A globális termelés a 2011/2012. gazdasági évben az előző időszakhoz viszonyítva csupán 0,4%-kal emelkedhet (59,2 millió tonnára) annak ellenére, hogy a globális termőterület 2,4%-kal nőtt. A repcepiac az időjárás mellett továbbra is a túlkereslet lehet a meghatározó árfelhajtó tényező és a készlet/felhasználás aránya tovább csökkenhet (8,7% 2011/2012-ben, amely a legalacsonyabb 2007/2008. óta). A legnagyobb problémát a EU termés kiesése jelenti a piacon, mert az új gazdasági év 18,9 millió tonnás termése a 2007/2008-as szezon óta a legalacsonyabb lehet, ugyanakkor a felhasználás 2,8 millió tonnával 21,3 millió tonnára nőhet ugyanebben az összehasonlításban. A párizsi árutőzsdén (MATIF) a repcemag front havi jegyzése a június eleji 495 euró/tonnáról 440 euró/tonnára mérséklődött június 30-ig. Az aratást követően is maradhatnak a magas árak, de sok múlik a tényleges terméseredményeken.

A repce 2011-ben várható hektáronkénti termése az EU-ban (t/ha)

Forrás: EU Bizottság, MARS bulletin, 2011. 19/8. szám

Franciaországban, Németországban, Lengyelországban és Magyarországon nagy gondot okozott a tavaszi aszály. A júniusban érkező csapadék már későn jött a repce számára, egyedül az

olajtartalomra lehet hatással, illetve lassíthatja a érést és a betakarítást. A legszárazabb területeken (pl. Franciaország, Németország) a kényszerérés miatt a szokásosnál 2-3 héttel korábban indult az aratás.

Az Oil World adatai szerint a napraforgómag globális kibocsátása (35,4 millió tonna) éppen eléri a felhasználás (35,15 millió tonna) szintjét a 2011/2012. gazdasági évben. Oroszország és Ukrajna termése az előző évihez képest 2 millió tonnával több, 15,5 millió tonna lehet 2011-ben. Az árak egyelőre magasak maradhatnak, ez azonban a helyettesítő termékek áralakulásától is függ.

A nemzetközi pénzpiacok pesszimista várakozásai átterjedtek a terménypiacokra is. A főbb növényi termékek (a cukrot kivéve) jegyzései június második felében csökkentek, aminek okai összetettek. A kedvezőbb időjárás mellett a pénzpiacokat érintő események ármérséklő hatása is érvényesült. A világ vezető országaiban (USA, Kína, EU) a vártnál gyengébb makromutatók jelentek meg. A szokásos hó és negyedév végi zárások mellett a befektetők figyelme a görögországi pénzügyi válságra és az azt kísérő tüntetésekre terelődött. Az euró gyengült az USD-vel szemben, de a legnagyobb hátrányba a svájci frankkal szemben került. Az aggodalmak hatására a nyers kőolaj hordónkénti ára 90 dollár közelébe esett június közepén. A görög képviselők június végén elfogadták a 28 milliárd eurós megszorítócsomagot, ezt követően a piacok újra emelkedésnek indultak. A termények jegyzései stabilizálódhatnak a következő hetekben, de a terméseredmények még alakíthatják azokat.

Hazai körkép

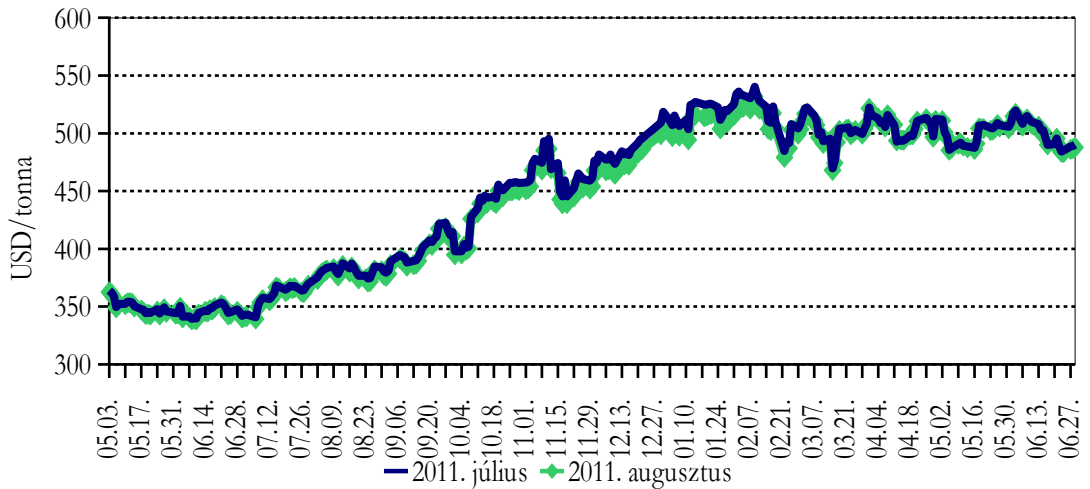
A napraforgó állományok virágzásnak indultak Magyarországon. A júniusi csapadék egyelőre kedvező feltételek teremtett a fő olajnövényünk számára. A BÉT-en a termény front havi jegyzése 108 ezer Ft/tonna volt június 30-án.

A repce betakarítását a szárazabb térségekben már június 20-án elkezdték, de a csapadékosabb észak-nyugati területeken csak július első hetében indul a munka. Az előrejelzések továbbra is 2,15-2,2 tonna/hektár közötti országos átlagtermésről szólnak. A BÉT-en a repcemag front havi jegyzése 116 ezer Ft/tonnára csökkent június 30-ig.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

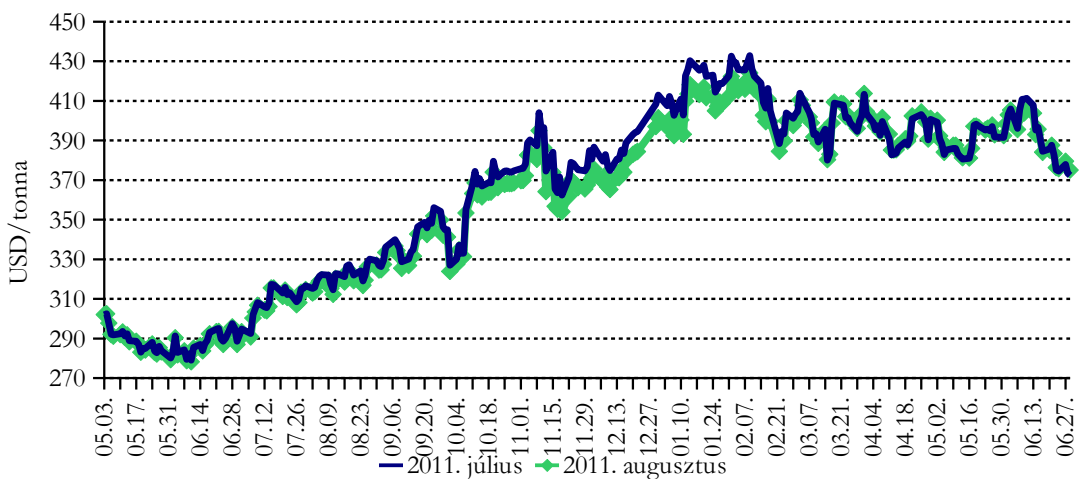
A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

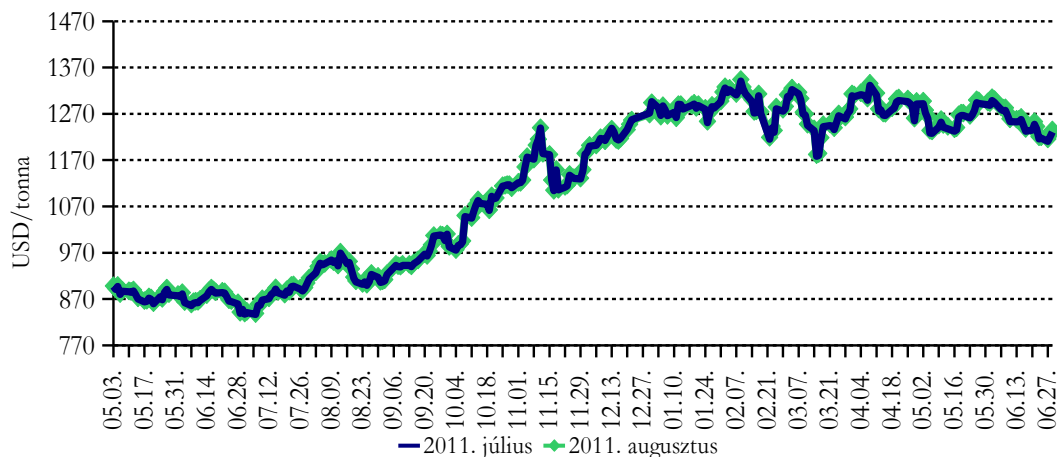
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

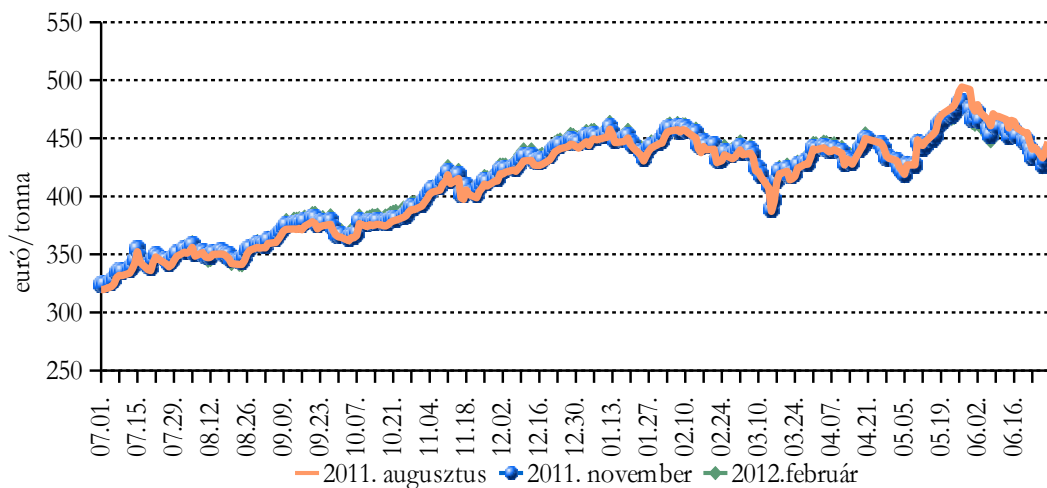
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

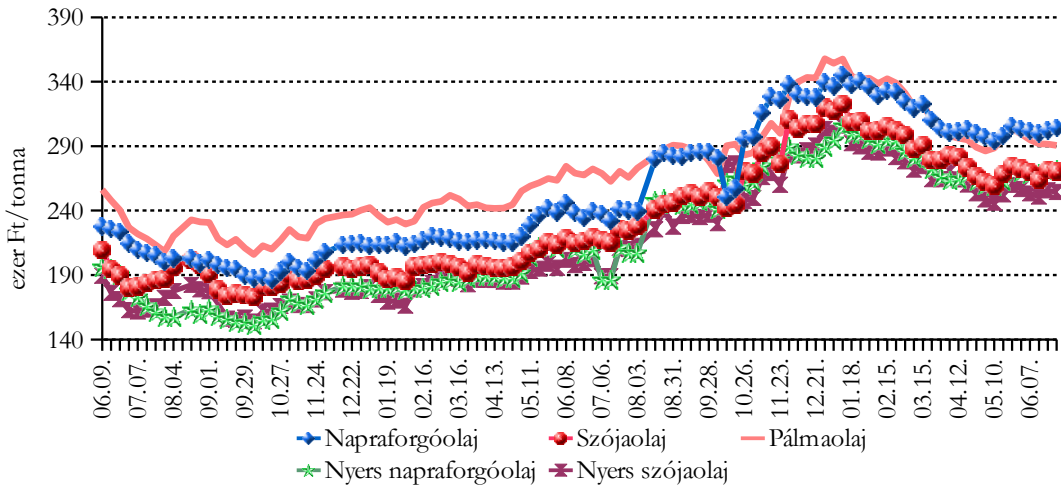
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

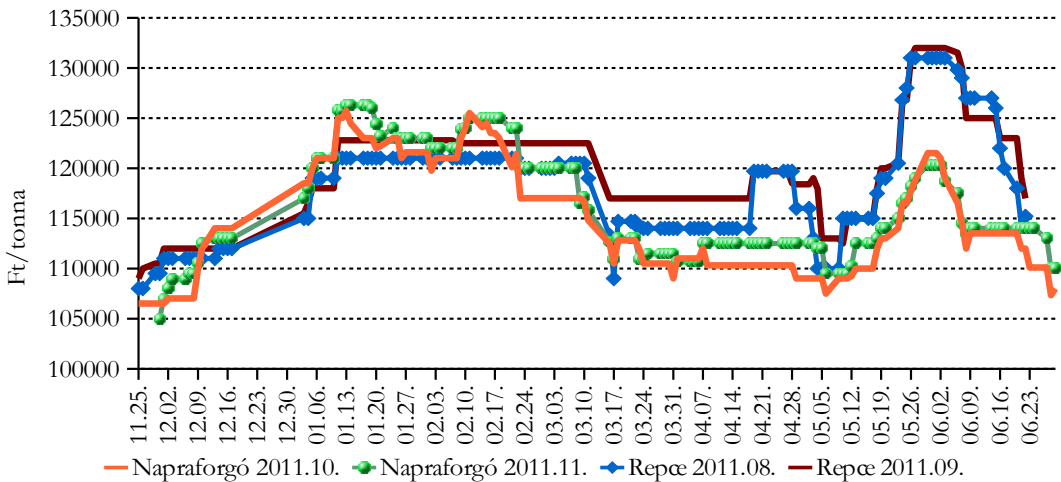
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2010. május	2011. április	2011. május	2011. május / 2010. május (%)	2011. május / 2011. április (%)
Ipari napraforgómag	tonna	30 999	20 823	17 374	56,05	83,44
	Ft/tonna	84 290	125 759	119 835	142,17	95,29
Repce mag	tonna	19 619	15 110	12 372	63,06	81,88
	Ft/tonna	76 277	107 871	111 525	146,21	103,39
Nyers napraforgóolaj	tonna	98	193	236	241,04	122,24
	Ft/tonna	187 768	278 663	212 549	113,20	76,27
Napraforgódara	tonna	9 708	-	8 656	-	102,06
	Ft/tonna	31 333	-	53 885	-	97,83
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	-	-	-	-	-
	Ft/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-06-14	-	-	268 059	-	-
	2011-06-21	-	-	270 358	-	-
	2011-06-28	-	-	271 877	-	-
Repceolaj	2011-06-14	-	277 988	-	-	-
	2011-06-21	-	280 638	-	-	-
	2011-06-28	-	282 483	-	-	-
Szójaolaj	2011-06-14	-	-	250 851	229 535	-
	2011-06-21	-	-	255 672	232 482	-
	2011-06-28	-	-	254 423	229 429	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

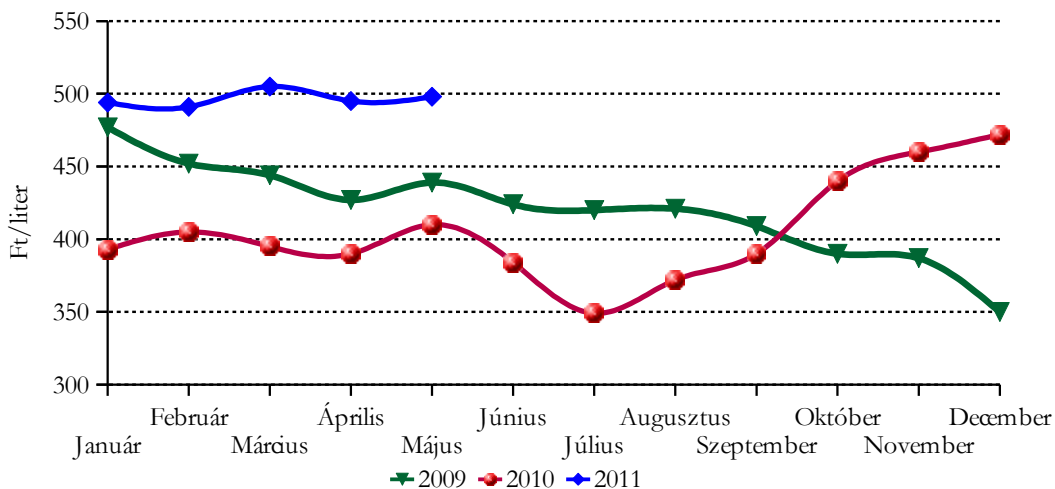
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-06-14	-	-	-	123 359
	2011-06-21	-	-	111 436	-
	2011-06-28	-	-	110 813	-
Napraforgódara**	2011-06-14	-	-	53 611	-
	2011-06-21	-	-	50 401	-
	2011-06-28	-	-	47 396	-
Repccemag	2011-06-14	121 520	-	-	-
	2011-06-21	121 427	-	-	-
	2011-06-28	117 813	-	113 483	-
Repcedara**	2011-06-14	-	-	54 935	-
	2011-06-21	-	-	52 736	-
	2011-06-28	-	-	51 690	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

• Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- Az USDA előrejelzése szerint a globális cukormérleg pozitív lehet a 2011/2012. gazdasági évben.
- A londoni árutőzsdén a fehércukor front havi jegyzése 700 dollár/tonna fölé emelkedett 2011 júniusában.
- A globális cukorárak növekedését követte az uniós kvótacukor ára 2011 első negyedévében.
- Magyarországon tovább csökkent a kristálycukor fogyasztói ára májusban.

Világpiaci helyzet

A londoni árutőzsdén a fehércukor legközelebbi határidőre szóló jegyzései meghaladták a 700 dollár/tonnát, a New York-i árutőzsdén a nyerscukoré a 600 dollár/tonnát 2011 júniusában (1-4. ábra). Ez több mint 20%-os emelkedést jelentett az előző hónaphoz viszonyítva. Az árak erősödéséhez az alábbiak járultak hozzá: a brazil kormányzat június 6-án arról döntött, hogy a privát szektorral együttműködve a bioetanol előállításának növelése érdekében több beruházást hajtanak végre. Brazília a 2010/2011. gazdasági évben várható cukortermelésére vonatkozó előrejelzést lefelé módosította. Brazíliában és Thaiföldön a cukor exportját nehezítette, hogy a kikötőkben torlódnak a hajók és késnek a szállítások. Indiában pedig a rossz infrastruktúra miatt akadottak az országban belüli cukorszállítások.

Az USDA 2011. májusi előrejelzése alapján a globális cukormérleg a folyó és a következő gazdasági években is pozitív lehet. A termelés (168,5 millió tonna) 6,5 millió tonnával haladhatja meg a fogyasztást (165 millió tonna) a 2011/2012. gazdasági évben.

Néhány ország cukortermelése és fogyasztása

	ezer tonna			
	Gazdasági év	Termelés	Fogyasztás	Egyenleg
India	2010/2011	26 650	25 500	1 150
	2011/2012	28 300	26 500	1 800
Brazília	2010/2011	38 150	12 000	26 150
	2011/2012	39 600	12 550	27 050
Kína	2010/2011	11 303	13 900	-2 597
	2011/2012	12 000	13 600	-1 600
Thaiföld	2010/2011	9 160	2 500	6 660
	2011/2012	9 700	2 800	6 900

Forrás: USDA ERS

A cukor kibocsátása várhatóan Indiában és Kínában bővül a legnagyobb mértékben (egyaránt 6,2%-kal), de növekedést jeleznek Braziliában (+3,8%), az EU-ban (+2%), Thaiföldön (+5,9%), valamint Ausztráliában (+5,3%) is.

Európai kitekintés

Az Európai Cukorrépa Termelők Szövetsége szerint az EU-ban a cukorrépa termőterülete 5%-kal bővült 2011-ben az előző évihez képest, az elmúlt évinél magasabb árak és a belső kereslet élénkülése miatt.

A globális cukorárak növekedésével együtt az uniós árak erősödését is megfigyelhetjük 2011 első negyedében (5. ábra). A világszerte 2011. márciusi csökkenésével egyidejűleg (a londoni árutózsde a finomított cukor 2010. májusi határidőre szóló jegyzései 40%-kal, a New York-i árutózsde a nyerscukor jegyzései 56%-kal ezek február végétől március végéig) nem csökkent az uniós kvótacukor és ipari cukor ára. A globális árak mérséklődését elsősorban a brazil cukor piacra kerülése okozta. A cukor uniós referenciaárának 2009. október 1-től 25%-kal történő csökkentését követően (541,5 euró/tonnáról 404,4 euró/tonnára), a kvótacukor ára csaknem 7%-kal esett 2009 szeptemberétől 2011 márciusáig. A kvótacukor ára az EU-ban a 2010. október – 2011. február közötti időszakban alacsonyabb volt, mint a londoni árutózsde a finomított cukor front havi jegyzése.

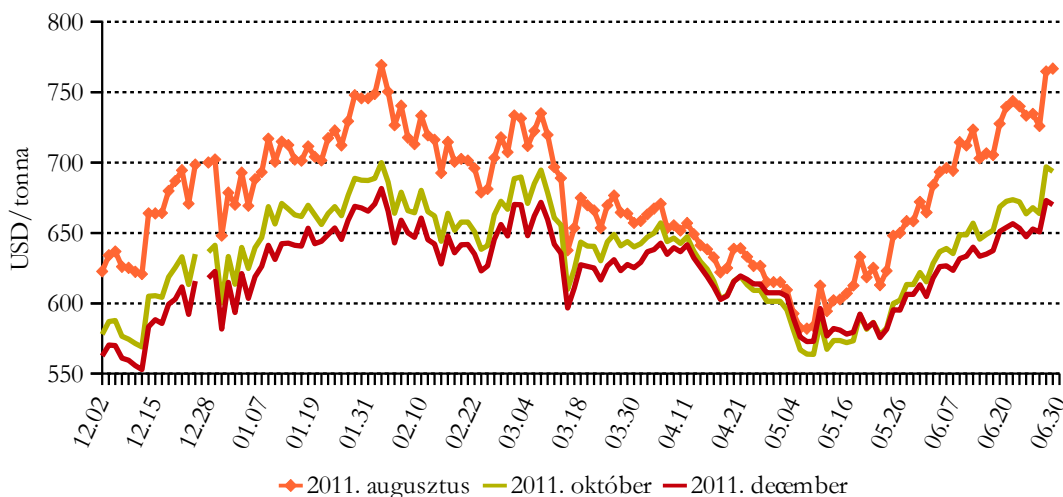
Hazai körkép

Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára tovább csökkent 2011 májusában. A lengyel ár is visszaesett, ugyanakkor Szlovákiában, Szlovéniában, Csehországban és Szlovákiában emelkedett a nemzeti statisztikai hivatalok által közzétett országos átlagárak alapján (6-7. ábra). A 2011. márciusi és áprilisi lengyelországi áremelkedés hatására jelentősen nőtt a lengyelek cukorvásárlása a határ menti német boltokban. A német kiskereskedők a dömpingvásárlás elkerülése érdekében 4 kg-ra csökkentették az egy alkalommal vásárolható cukor mennyiségét. Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára a májusi csökkenés ellenére is magasabb szinten volt, mint a többi megfigyelt országban.

Az állami készletből 2000 tonna cukor kerül a napokban a piacra. Két magyar üzletlánc, a COOP és a CBA 1000-1000 tonnát kap értékesítésre. A cukor maximált fogyasztói ára 275 Ft/kg lesz.

1. ábra

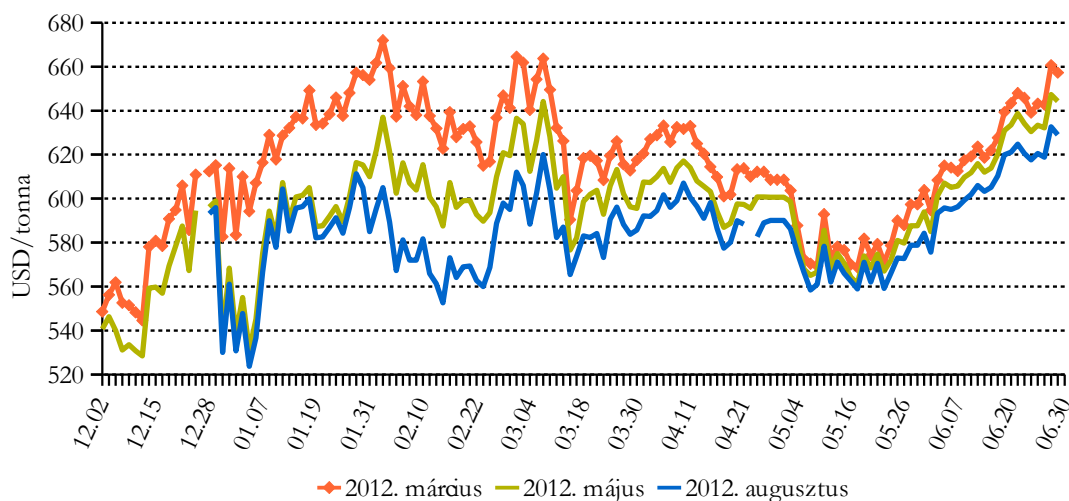
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

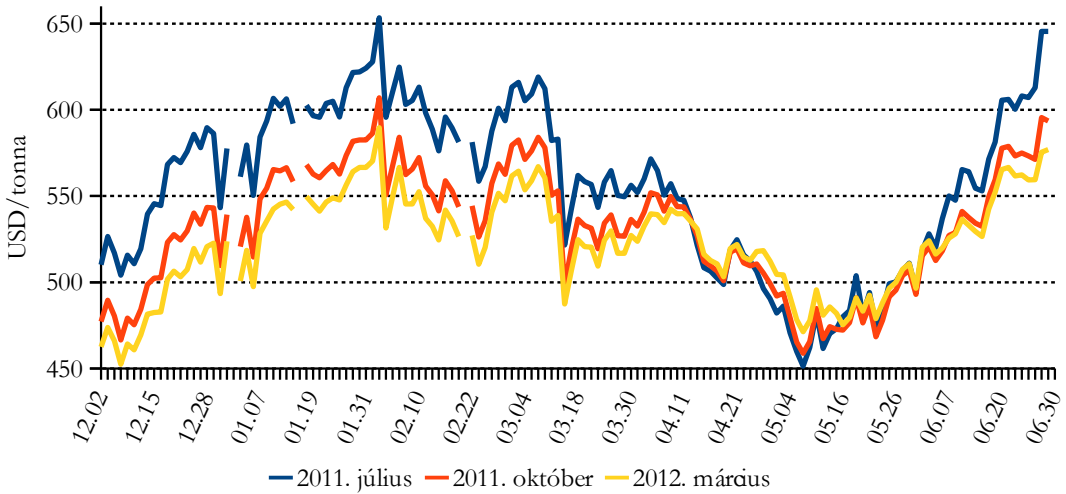
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

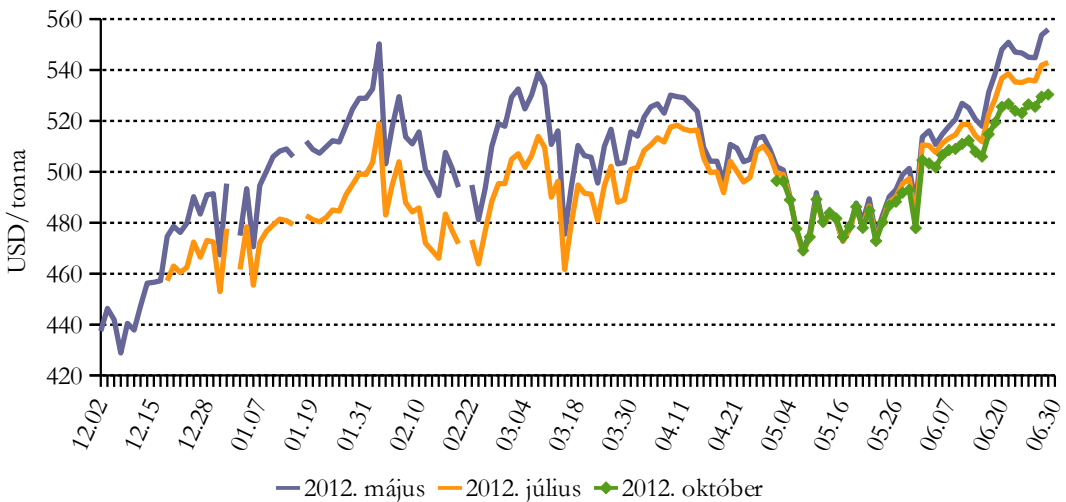
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

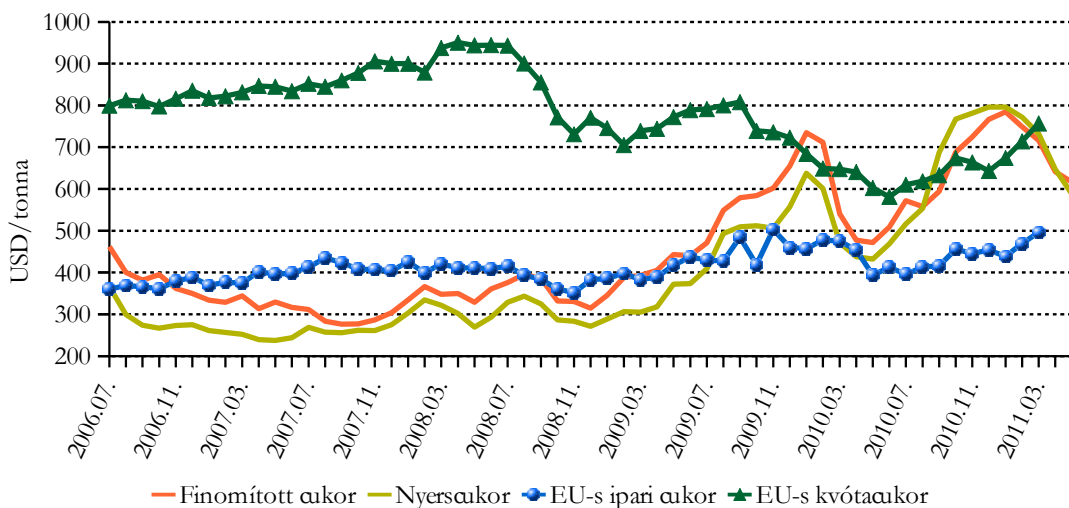
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

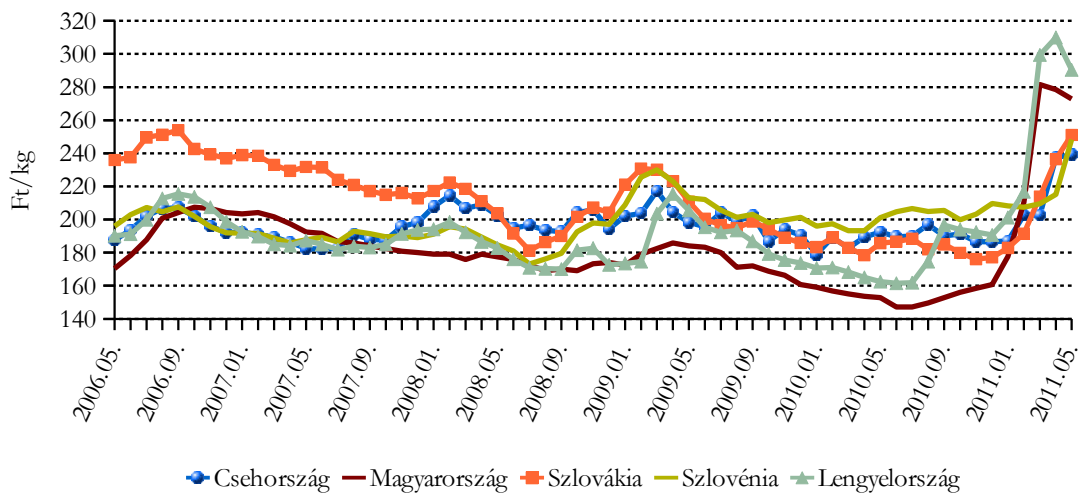
A nyers és a finomított cukor nemzetközi és EU-s árai a cukorreform kezdetétől

Forrás: USDA ERS, EU Bizottság

6. ábra

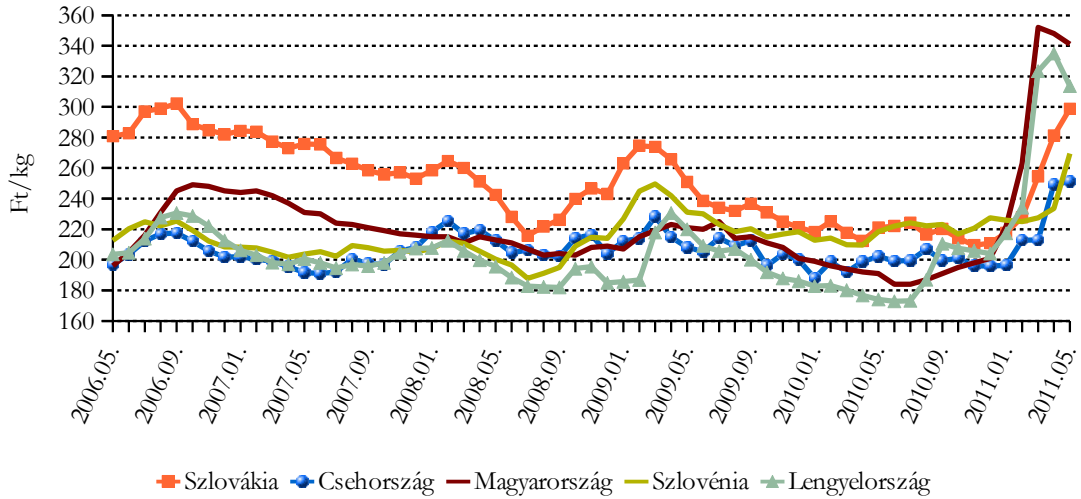
A kristálycukor áfa nélküli fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

7. ábra

A kristálycukor fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>